

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-01-13
meddelad i
Vänersborg

Mål nr M 2327-15

KLAGANDE

Skåbacka Lantbruksaktiebolag, 556433-6658
c/o Thommy Johansson
Rävinge Skåningagård
305 77 Getinge

MOTPART

Länsstyrelsen i Hallands län
301 86 Halmstad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Hallands län beslut den 19 maj 2015, dnr 551-8758-14, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till djurhållning på fastigheterna Rävinge 9:1 och Risabacka 1:3 i Halmstads kommun

DOMSLUT

Med ändring av Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Hallands län beslut den 19 maj 2015, dnr 551-8758-14, föreskriver mark och miljödomstolen att villkoren 5 och 8 i beslutet ska ha lydelse enligt följande.

5. Gödselhuset ska ha väggar och tak. Vid gödsellagring i flytgödselbrunn ska gödseln vara täckt med halm.
8. Stallgödsel får inte spridas på P-AL V klassad mark. På P-AL IVB klassad mark får fosfortillförseln som genomsnitt för en femårsperiod högst motsvara bortförseln med skörden.

I övrigt avslås överklagandet.

Dok.Id 314544

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00

BAKGRUND

Genom det överklagade beslutet lämnade Miljöprövningsdelegation vid Länsstyrelsen i Hallands län (nedan MPD) Skåbacka Lantbruksaktiebolag (nedan Bolaget) tillstånd till befintlig och utökad djurhållning, omfattande totalt 149 000 platser för fjäderfän, på fastigheterna Halmstad Rävinge 9:1 och Halmstad Risabacka 1:3. Tillståndet förenades med ett antal närmare angivna villkor med bl.a. föreskrift om formerna för gödsellagring (villkor 5) och reglering av spridning av stallgödsel (villkor 8). Vidare bemyndigades tillsynsmyndigheten att föreskriva om ytterligare villkor avseende gödselhantering och ammoniakutsläpp från stallarna.

Ovan nämnda villkor 5 och 8 har följande lydelse.

”5. Gödselhusen ska ha väggar och tak. Vid gödsellagring i flytgödselbrunn ska brunnen vara försedd med fast eller flytande tak.

[...]

8. Stallgödsel får inte spridas på P-AL V klassad mark. På P-AL IVB klassad mark får fosfortillförseln som genomsnitt för en femårsperiod högst motsvara bortförseln med skörden. Bestämning av ett skiftes fosforklass ska göras som ett medelvärde över skiftet.”

YRKANDEN

Bolaget har yrkat att det överklagande beslutet ska ändras enligt följande.

- a) Villkor 5 ska i första hand, genom att sista meningen stryks, lyda *”Gödselhusen ska ha väggar och tak.”* och i andra hand *”Gödselhuset ska ha väggar och tak. Vid gödsellagring i flytgödselbrunn ska brunnen vara försedd med fast eller flytande tak om lagringstiden överstiger två månader.”*
- b) Villkor 8 ska, genom att sista meningen stryks, ha följande lydelse *”Stallgödsel får inte spridas på P-AL V klassad mark. På P-AL IVB klassad mark får fosfortillförseln som genomsnitt för en femårsperiod högst motsvara bortförseln med skörden.”*
- c) Tillsynsmyndigheten ska inte ges bemyndigande enligt vad som närmare framgår under avsnittet *”Delegation”*.

Länsstyrelsen i Hallands län (nedan Länsstyrelsen) har bestritt ändring av det överklagade beslutet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun (nedan Nämnden) har angett följande inställning.

- a) Bestritt ändring av villkor 5.
- b) Medgett ändring av villkor 8.
- c) Bestritt ändring beträffande tillsynsmyndighetens bemyndigande.

UTVECKLANDE AV TALAN

Bolaget har till stöd för sin talan anfört bl.a. följande.

Villkor 5

Bolaget kommer att sälja tillkommande stallgödsel på kontrakt genom att bolaget Eko Natur förmedlar gödseln till köpare. Under en övergångsfas innan det nya gödselhuset är byggt har man tillgång till en flytgödselbrunn för tillfällig lagring av stallgödsel. Denna kan komma att utnyttjas i de fall då våren blir sen och köpare av gödseln inte har möjlighet att ta emot gödseln i rätt tid på våren. Det handlar om lagring i gödselbrunn under en kortare period i februari–mars, precis innan spridning av gödseln på våren. Halmstad kommun önskade tak på gödselbrunnen i det yrkande som inkommit under ansökningsprocessen. Bolaget har besvarat detta och förklarat att gödselbrunnen bara kommer att användas som reservbrunn. Då gödsel lagras där under en mycket begränsad period anser inte Bolaget att det är skäligt, men hänsyn till kostnaden, att sätta tak på brunnen. Länsstyrelsen har överhuvudtaget inte kommenterat Bolagets yttrande utan har endast angett följande. ”*Vid förvaring av gödsel i lagringsbrunn ska brunnen vara försedd med ett flytande eller fast tak eftersom en sådan täckning ger väsentligt lägre avgång av ammoniak än från ett svämtäcke som därför inte kan bedömas ge samma miljönytta*”. Bolaget vill förtydliga att det är fastgödsel som kommer att lagras i brunnen. När gödseln ska spridas tillförs vatten och gödseln blandas upp för att kunna sprida den som flytgödsel i grödan. Mot denna bakgrund ska den sista meningen i aktuellt villkor strykas.

Villkor 8

Bolaget strävar efter att använda bästa möjliga teknik. Detta innebär bl.a. att Bolaget tillämpar precisionsodling. I ansökan har förklarats att det är möjligt att sprida stallgödsel med styrfil utifrån markkarta. Man kan alltså sprida gödsel bara på de platser på ett skifte som behöver gödseln (i de lägre P-AL-klasserna). Länsstyrelsen har inte motiverat varför skiftes fosforklass måste göras utifrån ett medelvärde över skiftet. Länsstyrelsen har endast motiverat varför Bolaget inte bör sprida fosfor i klass V.

Delegation

Ammoniakutsläppets storlek från stallarna påverkas till största delen av den teknisk och inredning som väljs i stallen. När man bygger nytt kan vissa val göras som svårigen kan justeras i efterhand. Bolaget anser därmed att det inte är relevant att få ytterligare villkor vid senare tillfälle. Naturligtvis strävar Bolaget efter att välja bästa möjliga teknik och gör detta i dialog med tillsynsmyndigheten, till exempel genom den årliga miljörapporten.

Beskrivningen av verksamheten i det överklagade beslutet

Beskrivningen av verksamheten enligt ansökan är inte korrekt återgiven på sidan 5 i det överklagade beslutet. I tredje stycket nedifrån, tredje meningen, anges att ”[g]ödseln torkas på gödselbanden som är bredare än i bursystemet, vilket gör att gödseln blir betydligt torrare än från systemet med burar”. Bolaget önskar förtydliga att det handlar om självtorkning. Det är alltså ingen torkanläggning. Bolaget anser att det är viktigt att beslutet är tydligt skrivet då man måste följa det allmänna villkoret 1.

Länsstyrelsen har till stöd för sin inställning anfört bl.a. följande.

Villkor 5

Vid lagring av fjäderfägödsel kan avgången av ammoniak bli omfattande. Det är därför väsentligt att den torra fastgödseln hindras från att fuktas upp under lagrings-

tiden. I BREF-dokumentet för intensiv fjäderfäuppfödning anges att fastgödseln antingen ska förvaras i gödselhus eller, vid tillfällig lagring i fält, vara täckt.

Även om gödseln förvaras under en begränsad tid i gödselbrunnen och på en tid under året då temperaturen är relativt låg, sker det ändå avgång av ammoniak. Stallgödseln bör därför alltid täckas även om den lagras tillfälligt i en gödselbrunn. När den fasta gödseln sedan tillförs vatten för att kunna spridas som flytgödsel, är det viktigt att den förvaras under ett fast eller flytande tak som effektivt förhindrar ammoniakavgång. Villkoret bör kvarstå.

Villkor 8

Länsstyrelsen anser att Bolaget behöver inkomma med kompletterande uppgifter. Vilken typ av gödselutrustning används, är det fast eller flytgödsel som hanteras och hur tas styrfilerna fram. Bolaget bör också redovisa att en tillräckligt detaljerad markkartering finns för de skiften där precisionsgödslingen ska utföras, med minst ett prov per hektar. Under förutsättning att Bolaget kan visa att teknik och kunskap finns för att tillämpa precisionsgödsling bör den sista meningen i villkor 8 kunna ändras så att Bolaget ges möjlighet att tillföra stallgödsel på de delar av ett skifte som har en fosforklass som är lägre än V.

Delegation

Stallgödselhantering i stall, under lagring samt vid spridning riskerar att ge upphov till stor miljöpåverkan samt även luktolägenheter. Tillståndet är inte tidsbegränsat och teknikutveckling sker kontinuerligt samtidigt som arbetet med att uppnå miljömålen fortgår. Möjligheten till delegation ska därför kvarstå.

Beskrivning av verksamheten

Den beskrivning av verksamheten som anges på sidan 5 i det överklagade beslutet är verksamhetsutövarens egen beskrivning. Bolaget har med sin skrivning förtydligat hur gödselhanteringen sker. Länsstyrelsen har ingen synpunkt på detta.

Nämnden har till stöd för sin inställning anfört bl.a. följande.

Nämnden anser att villkor 5 bör kvarstå i sin nuvarande lydelse. Nämnden bedömer att avgången av ammoniak till luften kan vara av betydelse då fastgödseln inte kommer vara torr hela tiden vid lagring i flytgödselbrunn utan tak. Fastgödseln kan även bli flytande vid hög nederbörd. Beträffande aktuellt villkor vill Nämnden förtydliga att blandning av fastgödsel och vatten i gödselbrunnen inför omedelbar spridning av gödsel såsom flytgödsel inte bedöms omfattas av villkorets lagringsbegrepp.

Nämnden anser att nuvarande villkor 8 kan ändras i enlighet med Bolagets yrkande härom. Nämnden bedömer att Bolaget använder sig av bästa möjliga teknik. Precisionsgödslingen ger Bolaget möjlighet att styra gödslingen direkt utifrån markkartan vilket anses vara bättre teknik än att utgå från skiftets P-AL medelvärde.

Delegationen bör inte strykas. Detta med anledning av att det är en standardskrivelse som tillämpas av Länsstyrelsen. Nämnden anser även att delegationen ska kvarstå då Bolaget inte har redovisat spridningsarealer eller skrivna gödselkontrakt för full utökning enligt steg 3.

Bolaget har i bemötande anfört bl.a. följande.

Villkor 8

Länsstyrelsen menar att Bolaget bör komma in med kompletterande uppgifter vad avser teknik för gödselspridning. Bolaget vill ha en skrivning som inte medför hinder att utnyttja framtida teknikutveckling. Bolaget önskar möjlighet att tillämpa ny teknik när så är möjligt och detta gynnar miljönyttan. Idag finns teknik utvecklad för att sprida flytgödsel med precisionsodlingsteknik, men det är inte alla maskinstationer som har möjlighet eller kunskap att utnyttja denna teknik. Idag sprider inte Bolaget gödsel på det sättet, men inom ett fåtal år är det en intressant teknik. Då man redan idag varierar kvävegivan med N-sensorteknik skulle det vara fullt möjligt att variera stallgödselgivan för mer optimal tillförsel av fosfor. Markkartering

utförs som standard med ett prov per hektar. Tekniken att styra gödselgivaren efter styrfil vad avser handelsgödsel är beprövad. Att göra motsvarande styrning av stallgödselspridning är en snarlik teknik, men ännu inte tillämpad i samma utsträckning. När Bolaget väljer att investera i ny teknik, egen eller inköpt tjänst, meddelas detta i den årliga miljörapporten.

Mark- och miljödomstolen har den 10 december 2015 hållit sammanträde med syn på plats.

DOMSKÄL

Villkor 5

Mark- och miljödomstolen har som första fråga i målet att ta ställning till Bolagets yrkade ändring av villkor 5. Bolaget har i först hand yrkat att andra meningen helt ska strykas, d.v.s. att det inte ska uppställas krav på att flytgödselbrunnen, för det fall att denna nyttjas för gödsellagring, ska vara försedd med fast eller flytande tak. I andra hand kan dock Bolaget godta föreskriften men med tillägget att kravet på fast eller flytande tak endast ska gälla vid lagringstider överstigande två månader.

Då det framkommit att lagring i gödselbrunnen enbart avser fastgödsel kan mark- och miljödomstolen inledningsvis konstatera att flytande tak inte utgör något möjligt alternativ.

Av handlingarna framgår att Bolaget avser att utveckla den nu tillståndsgivna verksamheten om totalt 149 000 höns i tre steg. Steg 1 omfattar 57 000 värphöns och Steg 2 117 000 värphöns. I samband med Steg 2 ska det uppföras ytterligare ett gödselhus med en kapacitet om 2 350 m³. Den totala lagringskapaciteten, innefattande befintligt gödselhus om 1 350 m³, kommer sålunda att uppgå till 3 700 m³. Bolaget har uppgett att det därvid inte längre föreligger något behov av gödselbrunnen som reservlagringsplats eftersom de båda gödselhusen bedöms ha kapacitet även med beaktande av oförutsedda händelser.

Bolaget har i målet redovisat en prognos för förväntade gödselvolymer under Steg 1. Den månatliga produktionen har, baserat på en TS-halt om 50 procent och den komprimeringseffekt som uppstår vid lagring, beräknats till 135 m³. Under sensommaren förväntas ett uttag om 300 m³ från gödselhuset. Resterande mängder fastgödsel tas därefter ut successivt under mars–april.

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ifrågasätta ovan nämnda prognos utan bedömer att den ger en realistisk bild av de förhållanden som kan förväntas. Inte heller Länsstyrelsen eller Nämnden har framställt några invändningar mot prognosen ifråga. Sålunda kan det konstateras att det under normala betingelser inte bör finnas något behov av att nyttja gödselbrunnen.

Bolaget har vid sammanträdet uppgett att kostnaden för att uppföra ett fast tak, beroende på utförande, ligger i storleksordningen 200 000-230 000 kr. Då lagring i gödselbrunnen inte kan förväntas ske annat än i undantagsfall föreligger, med hänsyn till kostnaden, viss anledning att ifrågasätta rimligheten i kravet på tak. Ammoniak bidrar emellertid i hög utsträckning till nedfallet av övergödande ämnen i utsläpsskällans relativa närhet varför miljönyttan av utsläppsbegränsningar är stor. Åtgärder är särskilt angelägna i ett område som det nu aktuella med hänsyn till de övergödningssproblem som råder i Kattegatt.

I målet saknas uppgifter om hur mycket utsläppen av ammoniak kan förväntas minska vid införande av fast tak på den i målet aktuella reservbrunnen. Domstolen har inte heller kunnat finna några tydligt tillämpbara referenser. I Institutet för jordbruks- och miljöteknik (JTI) uppdragsrapport från 2002 ”Översyn av Statistiska Centralbyråns beräkning av ammoniakavgången i jordbruket – emissionsfaktorer vid lagring och spridning av stallgödsel” redovisas dock en sammanställning av lagringsförluster. Där anges kväveförlusten orsakad av ammoniakavgång vid lagring av fastgödsel från värp- och unghöns till 12 procent av totalkväve räknat på årsbas. Reservbrunnen rymmer maximalt 700 m³ gödsel, som om den innehåller 6 kg kväve per m³, motsvarar 4 200 kg kväve. Då ammoniakavgången enligt JTI är 12 procent blir utsläppet från reservbrunnen 504 kg kväve per år om den är full. Då

brunnen bara är avsedd att användas under två månader blir utsläppet 84 kg kväve per år vid maximalt utnyttjande. Med en avskrivningstid på 10 år skulle kostnaden per reducerat kg kväve bli över 200 kr per kg även om räntan på kapitalet inte räknas med.

Domstolen är medveten om att ovan redovisad beräkning får anses översiktlig. Inte desto mindre ger den en indikation om att miljönyttan av att ställa krav på fast tak på aktuell reservbrunn är förhållandevis begränsad då skälig kostnad för minskade utsläpp av kväve till luft åtminstone understiger 200 kr per kg. Bolaget har vid sammanträdet gjort gällande att täckning av gödseln med ett tjockare lager halm bör vara ett fullgott alternativ till ett tak eftersom halmen, i likhet med ett tak, har en dämpande effekt på ammoniakavgången. Uppgiften har inte mött någon invändning vare sig från Länsstyrelsen eller från Nämnden. Enligt mark- och miljödomstolens mening finns det inte heller någon anledning att betvivla riktigheten i påståendet även om ett tak minskar ammoniakavgången i betydligt högre utsträckning.

Länsstyrelsen har som grund för sin inställning att kravet på tak ska bestå hänvisat till BREF-dokumentet för intensiv fjäderfäuppfödning och därvid anfört att det följer att fastgödsel vid lagring i fält ska vara täckt. Mark- och miljödomstolen kan dock inte finna någon skrivning i det aktuella dokumentet (*”Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs”*, 2003) som ger stöd för att täckning i så fall måste ske med tak. Såvitt domstolen kan utläsa utgör bästa möjliga teknik vid tillfällig lagring av gödsel i fält att det väljs en plats, som med hänsyn till kringboende och till recipienter, medför minsta möjliga omgivningspåverkan (a. a. s. 293). Ur denna aspekt föreligger inget hinder mot att täckning av gödseln sker med halm snarare än genom ett tak.

Vid angivna förhållanden kan domstolen konstatera, med beaktande av att gödselbrunnen endast kan förväntas bli sparsamt använd, att det föreligger ett alternativ till kravet på tak som får anses miljömässigt godtagbart. Villkor 5 ska därför ändras på så sätt att det istället för tak ska krävas täckning med halm, på det sätt bolaget

uppgett, om flytgödselbrunnen nyttjas för lagring. Villkoret ska ges den lydelse som framgår av domslutet.

Villkor 8

Villkor 8 reglerar spridningen av gödsel i syfte att förhindra att fosforsmättad mark inte tillförs ytterligare fosfor. Bolaget har yrkat att villkorets sista mening ska strykas eftersom man tillämpar precisionsodling och det därvid är möjligt att sprida gödseln bara på de platser inom ett skifte som behöver gödsel.

Mark- och miljödomstolen delar Bolagets uppfattning att villkorets sista mening inte är ändamålsenlig eftersom markens fosforklass bestäms inom områden betydligt mindre än vad som utgör ett skifte. Villkorets krav på att spridningen av gödsel ska göras utifrån ett medelvärde för skiftets fosforklass är således varken praktiskt eller miljömässigt motiverat. En sådan grov indelning av markområden för fosforklasser som ett helt skifte kan, som domstolen uppfattar det, leda både till att gödselgivan blir för stor respektive för liten för olika delområden inom ett skifte. Bolagets talan i denna del ska därför bifallas och villkoret ändras i enlighet med vad som framgår av domslutet.

Delegation

Delegationen avser bemyndigande för tillsynsmyndigheten att föreskriva om ytterligare villkor avseende gödselhantering och ammoniakutsläpp från stallarna. Bolaget har yrkat att delegationen ska upphävas med hänvisning till farhågor om att det i ett senare skede skulle kunna åläggas krav som innebär kostsamma investeringar.

Domstolen konstaterar att delegationen endast avser sådana frågor av mindre betydelse (19 kap. 5 § 9 miljöbalken med hänvisning 22 kap. 25 § tredje stycket samma balk) som inte kunnat förutses vid tillståndsprövningen och som det, beroende på hur verksamheten fortlöper, kan finnas ett behov av att villkorsreglera. Några genomgripande krav såsom Bolaget uttryck farhågor om kan således inte komma ifråga. Domstolen anser mot denna bakgrund inte att det finns skäl för att upphäva delegationen. Bolagets överklagande i denna del ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 3 februari 2016.

Peter Ardö

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Peter Ardö, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors samt de särskilda ledamöterna Stefan Andersson och Tore Gunnesson. Föredragande har varit beredningsjuristen Olof Petersson.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

BESLUT

1 (19)

2015-05-19

Mpd 551-8758-14

1380-91-012

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
R9

INKOM: 2015-06-30
MÅLNR: M 2327-15
AKTBIL: 3

Skåbacka Lantbruks AB
Rävinge, Skåningagård
305 77 Getinge

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till djurhållning på fastigheterna Rävinge 9:1 och Risabacka 1:3 i Halmstads kommun

BESLUT

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Hallands län lämnar Skåbacka Lantbruks AB, 556433-6658, tillstånd enligt 9 kap. 6 och 8 §§ miljöbalken (MB) till befintlig och utökad djurhållning, omfattande totalt 149 000 platser för fjäderfän på fastigheterna Rävinge 9:1 och Risabacka 1:3 i Halmstads kommun.

Miljöprövningsdelegationen godkänner enligt 6 kap. 9 § MB miljökonsekvensbeskrivningen i ärendet.

Miljöprövningsdelegationen beslutar att en statusrapport inte krävs för den verksamhet som omfattas av tillståndet.

Villkor

För tillståndet gäller följande villkor:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet, om inte annat framgår av nedan angivna villkor.
2. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger:
50 dB(A) vardagar dagtid kl. 07-18
40 dB(A) nattetid kl. 22-07
45 dB(A) övrig tid
Momentana ljud nattetid får inte överskrida 55 dB(A).
3. Hantering av gödseln inom och utom anläggningen ska ske på sådant sätt att spill och läckage inte sker och så att olägenheter inte uppkommer för närboende.
4. Utgödning av stallarna ska ske minst två gånger per vecka.

Postadress	Besöksadress	E-post	Telefon
301 86 HALMSTAD	Slottsgatan 2	halland@lansstyrelsen.se	010-224 30 00

Kontakta i detta ärende: Solveig Ahlbin Berg, solveig.ahlbin@lansstyrelsen.se

2015-05-19

551-8758-14

1380-91-012

5. Gödselhusen ska ha väggar och tak. Vid gödsellagring i flytgödselbrunn ska brunnen vara försedd med fast eller flytande tak.
6. Analyser av gödselns kväve- och fosforinnehåll ska ske fyra gånger per år. Mottagare av gödsel ska informeras om analysresultaten.
7. Spridning av gödselmedel ska grundas på aktuell markkarta och anpassas till grödans behov. Hela spridningsarealen under eget bruk ska markkarteras minst vart tionde år. Stallbalansberäkning av gödselns innehåll av kväve, fosfor och kalium ska upprättas för verksamheten minst en gång vart tredje år.
8. Stallgödsel får inte spridas på P-AL V klassad mark. På P-AL IVB klassad mark får fosfortillförseln som genomsnitt för en femårsperiod högst motsvara bortförseln med skörden. Bestämning av ett skiftes fosforklass ska göras som ett medelvärde över skiftet.
9. Spridning av stallgödsel får inte utan medgivande från fastighetsägare ske närmare än 30 meter från dennes vattentäkt.
10. Förändringar av egen spridningsareal ska godkännas av tillsynsmyndigheten.
11. Risken för förorening av yt- och grundvatten ska alltid beaktas vid spridning av gödsel. Intill öppna diken, vattendrag, våtmarker och mörkelgravar ska på areal under eget bruk en zon lämnas fri från spridning. Den spridningsfria zonen bör vara ständigt bevuxen. Zonens bredd ska anpassas efter risken för utavrinning från fältet, men får inte vara mindre än sex meter.
12. Kvävegödsling till höstsäd med stallgödsel får inte ske under tiden den 1 augusti – den 28 februari.
13. Plöjning av vall och flerårig grönräda får inte ske under tiden den 1 augusti – den 20 oktober om inte vallbrottet följs av höstsådd.
14. Kemiska produkter och farligt avfall ska lagras invallat på ogenomsläpplig yta utan golvavlopp. Vid förvaring av dieselolja utomhus ska tank med invallning vara försedd med påkörningsskydd och tak eller annat regnskydd. Alternativt kan förvaring ske i en dubbelmantlad cistern.
15. Uppvärmning av unghönsstall ska ske med förnyelsebart bränsle.
16. Journal ska föras över djurhållning, växtodling och spridning av gödsel samt leverans av gödsel för spridning hos andra jordbrukare. Journalen ska hållas tillgänglig för tillsynsmyndigheten.
17. Senast tre månader efter det att detta beslut tagits i anspråk ska verksamhetsutövaren till tillsynsmyndigheten lämna in ett förslag till kontrollprogram.

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012**Delegation**

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 19 kap. 5 § punkten 9 jämfört med 22 kap. 25 § tredje stycket MB åt tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor angående gödselhantering och ammoniakutsläpp från stallarna.

Verkställighet m.m.

Miljöprövningsdelegationen förordnar med stöd av 22 kap. 28 § första stycket MB att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande).

Den utökade verksamheten ska ha påbörjats senast fem år efter det att beslutet vunnit laga kraft, annars förfaller tillståndet. Sökanden ska meddela tillsynsmyndigheten när tillståndet tas i anspråk.

När detta tillstånd tas i anspråk, upphör det tillstånd som miljöprövningsdelegationen meddelade den 27 december 1999, mpd 244-2809-99, att gälla.

Kungörelsedelgivning samt hur man överklagar

Länsstyrelsen förordar med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar efter beslutsdatum införas i Hallandsposten samt Post- och Inrikes Tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt hos aktförvararen på Miljö- och hälsoskyddskontoret, Halmstads kommun samt hos Länsstyrelsen, Slottsgatan 2, Halmstad. Eventuellt överklagande skickas till Länsstyrelsen, 301 86 HALMSTAD. Ange vilket beslut som överklagandet gäller t ex genom att ange diarienumret. Skriv också vilken ändring som begärs. För att överklagandet ska kunna prövas, måste det ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 23 juni 2015**.

Länsstyrelsen skickar överklagandet vidare till Mark- och miljödomstolen i Vänersborg för prövning, om Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt som begärs. Om någonting är oklart kan Ni vända er till Länsstyrelsen på tfn 010-224 30 00 eller halland@lansstyrelsen.se.

IED-kod och tillståndsplikt

Anläggningens IED-kod är 6.6 a. Verksamheten är tillståndspliktig enligt 2 kap 1 § miljöprövningsförordningen (verksamhetskod 1.10).

ANSÖKAN OCH YRKANDEN

Ansökan avser tillstånd för både befintlig och utökad äggproduktion, på fastigheterna Rävinge 9:1 och Risabacka 1:3 i Halmstads kommun. Utökningen kommer att ske i flera steg och efter full utbyggnad kommer produktionen att omfatta maximalt 149 000 platser för fjäderfän, motsvarande 1 330 djurenheter.

Sökanden har begärt verkställighetsförordnande och yrkat att få undantas från kravet på statusrapport enligt industriutsläppsförordningen.

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

Skåbacka Lantbruks AB föreslår att tillståndet förenas med följande villkor:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden angett i ansökan.
2. Erforderlig spridningsareal ska finnas tillgänglig i takt med att nya stall tas i bruk och godkännas av tillsynsmyndigheten.
3. Stallgödselanalys ska tas fyra gånger om året.

ÄRENDETS HANDLÄGGNING

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning inkom till miljöprövningsdelegationen den 24 november 2014. Delegationen begärda vissa kompletteringar vilka inkom den 27 februari och den 20 mars 2015. Ansökan kungjordes därefter i Hallandsposten den 27 mars 2015. Yttrande har inkommit från Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun den 23 april 2015. Länsstyrelsen har avstått från att yttra sig. Sökanden har bemött nämndens yttrande i en inlaga som inkom den 7 maj 2015.

TIDIGARE PRÖVNING

Genom beslut den 27 december 1999, mpd 244-2809-99, meddelade miljöprövningsdelegationen tillstånd enligt miljöbalken till jordbruk med djurhållning i byggnader med plats för 42 800 värphöns och 203 slaktsvin på Rävinge 9:1 och 280 slaktsvin på Risa-backa 1:3 i Halmstads kommun.

SÖKANDENS BESKRIVNING AV VERKSAMHETEN

Av ansökningshandlingarna och vad sökanden i övrigt angett framgår bl.a. följande.

Befintlig djurproduktion

Skåbacka Lantbruks AB bedriver idag äggproduktion med 41 400 värphönsplatser i trivselbur. Marknaden för höns i trivselbur har kraftigt försämrats eftersom marknaden idag efterfrågar ägg från frigående höns. Bolaget planerar därför att riva ut inredningen i befintliga stallar och ersätta denna med system för frigående höns. I samband med det tas ett gödselhus bort i ett av stallen som därmed förlängs. Totalt innebär bytet av inredning i samtliga stall ett ökat antal hönsplatser med ca 17 600 stycken. Efter planerad ombyggnad (steg 1) kommer verksamheten omfatta ca 57 000 platser för fjäderfän.

På sikt planerar Skåbacka Lantbruks AB att utöka produktionen genom att bygga ett dubbelstall med plats för cirka 60 000 hönor söder om befintliga hus (steg 2). För att själva kunna stå för uppfödningen av värphöns, avser bolaget att uppföra ett stall med plats för 32 000 unghöns (steg 3). Vid full utbyggnad avser bolaget att ha en produktion omfattande cirka 117 000 platser för värphöns och 32 000 unghönsplatser.

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

I tabellen nedan återges dagens möjliga djurantal samt det planerade antalet djur:

Hönsstall	Antal idag	Steg 1	Steg 2	Steg 3
A	5 760	7 000	7 000	7 000
B	14 112	23 000	23 000	23 000
C	21 500	27 000	27 000	27 000
D-E nytt	-	-	60 000	60 000
F unghöns	-	-	-	32 000
Antal hönsplatser	41 372	57 000	117 000	149 000
<i>Totalt antal djurenheter</i>	<i>414</i>	<i>570</i>	<i>1 170</i>	<i>1 330</i>

Hönsstallen är belagda i 16 månader (ca 70 veckor). Mellan omgångarna står stallen tomma 3-4 veckor innan nya värphöns sätts in. Inredningen i dagens stallar utgörs av trivselburar i vilka djuren utfodras tre gånger per dag genom kedjeutfodring. Gödseln från burarna hamnar på en polypropylenmatta där den torkas med hjälp av luftströmmar från ett kanalsystem. Vid utgödsling, som sker två gånger per vecka, transporteras gödseln till det inbyggda gödselhuset. Gödseln håller samma volym som kletgödsel, men vikten är betydligt lägre.

Tillskottsvärme utnyttjas i samband med att man sätter in djuren, men i övrigt behövs ingen värme. Efter varje omgång rengörs stallarna med högtrycksluft, högtryckstvätt och gasning.

Skåbacka Lantbruks AB planerar i steg 1 för ett frigående system med så kallad "Öppen buranläggning". Systemet är likt det med burar, men hönorna kan fritt röra sig i stallet och på golvet kommer det att vara kutterspån. Gödseln torkas på gödselbanden som är bredare än i bursystemet, vilket gör att gödseln blir betydligt torrare än från systemet med burar. Utgödsling sker fortsatt två gånger i veckan. De tillkommande stallarna för steg 2 och 3 kommer att ha likartade rutiner och inredning som de befintliga stallarna efter byte av inredning. Takhöjden kommer dock inte att bli lika styrd utan möjlighet finns att bygga högre, så att det går att ha fler våningar och därmed få in fler höns.

Växtodling

Utöver djurhållningen brukas drygt 190 ha åkermark varav 107 ha är egen mark. Bolaget satsar på egen produktion av foder och odlar därför främst spannmål. Som avbrottsgrödor odlas även sockerbeter, åkerböna och höstraps. Marken utgörs av måttligt mullrika lerjordar med varierande lerhalter upp till mellanlera. Aktuell markkartering visar att jordarna företrädesvis ligger i P-AL klass IV och K-AL-klass II med variationer både uppåt och nedåt mellan och inom skiftena. Teknik används för att styra kalk m.m. efter markkarta. Det är idag även möjligt att fördela stallgödsel efter fosforkartan.

Statusrapport

De föroreningar som är aktuella i industriutsläppsförordningen är de föroreningar som påverkar mark och grundvatten. I motiven till industriutsläppsförordningen anges att undantag i många fall kan bli tillämpliga på djurhållande verksamheter. Vidare står att växtodling och gödselspridning som huvudregel bör undantas från kravet på statusrap-

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

port. De föroreningar som anses farliga från djurhållande verksamheter, t ex oljor, råttgift, desinfektion och mediciner, används i mycket begränsad mängd och bedöms inte orsaka föroreningsskada. Övriga utsläpp är främst ammoniak. Kväveinnehållet i närliggande mark och vattendrag påverkas av att olika aktörer hanterar gödseln och de biologiska processerna varierar beroende på jordart m.m. vilket gör det svårt att hänföra markvärden till det egna ammoniakutsläppet.

Användning av bekämpningsmedel baseras på ogräsflora, svamp- och insektstryck m.m. Endast godkända preparat används och oberoende rådgivning anlitas för preparatval och dos. De uppmätta halterna av bekämpningsmedel som kan hittas i berörda vattenförekomster kommer från ett stort avrinningsområde i en aktiv jordbruksbygd och det går inte att härröra varifrån det enskilda utsläppet kommer. Skåbacka Lantbruks AB följer den lagstiftning som finns, vidtar försiktighetsåtgärder och dokumenterar all användning. Bolaget yrkar därför att få undantas från kravet på statusrapport.

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Lokalisering

Skåbacka Lantbruks AB bedriver äggproduktion på fastigheten Rävinge 9:1 och hade fram till 2006 även slaktsvinsuppfödning på fastigheten Risabacka 1:3. De båda gårdarna ligger cirka 3 kilometer respektive 4,5 kilometer sydväst om Getinge i Halmstads kommun i ett utpräglat jordbrukslandskap. Inom 500 meter från de båda gårdarna finns totalt 3 bostadsfastigheter. Närmaste bostadsfastighet ligger ca 150 meter från stallbyggnaderna på Risabacka 1:3 och 200 meter från hönsstallarna på Rävinge 9:1.

Planerad lokalisering nybyggnation värphöns, steg 2

Bolaget planerar att i steg 2 bygga ett nytt stall för värphöns söder om de befintliga stallarna. Det är svårt att se någon alternativ lokalisering då det är mycket runt omkring som ska fungera. Fördelarna med den tänkta placeringen är dels att byggnaden passar in i gårdsbilden och dels att närheten till befintliga stall medför att kulverten för transport av ägg till packeriet kan förlängas, så att packningsanläggningen kan utnyttjas på ett kostnadseffektivt sätt.

Planerad lokalisering unghönsuppfödning, steg 3

För unghönsuppfödning finns några alternativa lösningar. Ett alternativ är att placera stallet vinkelrätt mot övriga stall i öster. Ett annat alternativ är att placera stallet på fastigheten Risabacka 1:3. En tredje möjlighet är att riva ett befintligt hönsstall och bygga ett nytt unghönsstall på den platsen.

2015-05-19

551-8758-14

1380-91-012

Fördelar resp. nackdelar med de olika alternativa placeringarna av unghönsstallet

Nybyggnation Rävinge 9:1	Ersätta befintligt hus Rävinge 9:1	Nybyggnation Risabacka (ersätta gamla byggnader)
Fördelar		
Optimerad logistik, närhet.	Bra logistik, närhet.	Bra ur smittspridnings-synpunkt.
Ingen begränsning vad avser bredd, längd och höjd vilket möjliggör optimala val med avseende på storlek och inredning.	Bättre utnyttjande av byggnader.	Ingen begränsning vad avser bredd, längd och höjd vilket möjliggör optimala val med avseende på storlek och inredning.
	Bibehållen gårdsbild.	
Nackdelar		
Ny gårdsbild, fler hus.	Begränsas av storlek på befintligt hus.	Avstånd, sämre logistik.
Större risk för smittspridning pga. närhet till övriga stall.	Större risk för smittspridning pga. närhet till övriga stall.	Gårdsbild påverkas.

Nollalternativet

Oavsett om man kommer att få bygga ut eller inte drivs utvecklingen mot andra inredningslösningar. Skåbacka Lantbruks AB har ansökt om och beviljats en mindre ändring av befintligt tillstånd, för att inom dagens djurantal byta inredning i två befintliga stallar. För att inte överskrida tillåtet djurantal läggs produktionen ner i ett tredje stall. På sikt kommer företaget inte att bli konkurrenskraftigt. Kronägg har angivit en undre gräns om 40 000 hönor för att få leverera ägg till dem framöver. På sikt kan gränsen komma att höjas och man tvingas sluta med äggproduktion om inte utökning möjliggörs.

Natur- och kulturmiljö

De båda brukningsenheterna omfattas inte av detaljplan eller några riksintressen för kulturmiljö, friluftsliv eller naturmiljö. Det finns heller inga fornlämningar på fastigheterna. Den utökade verksamheten bedöms inte strida mot översiktsplanen för Halmstads kommun.

Miljö kvalitetsnormer

Skåbacka Lantbruks AB har mark intill och i Skintans avrinningsområde som sedan mynnar ut i Västerhavet. Båda recipienterna har måttlig ekologisk status med avseende på växtnäring. En mindre del av spridningsarealen ligger i Suseåns avrinningsområde som också har måttlig ekologisk status, med övergödningsproblematik.

Spridningsarealen för stallgödsel innefattar några erosionskänsliga områden. Det finns två svackor där vatten kan bli stående vid hög nederbörd och/eller högt vattenstånd. Vattnet leds bort via dräneringsbrunnar. På dessa marker sprids ingen stallgödsel på grund av höga fosforvärden. Det tredje erosionskänsliga området ligger intill Skintan och området vårsås eftersom översvämningsrisken är störst under vintern.

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

Ett vattenråd i Skintans avrinningsområde är bildat i slutet av februari 2015. Planer finns att slänta av kanterna ner mot vattendraget så att kanalfåran blir mer V-formad än U-formad vilket beräknas öka flödeskapaciteten och därmed minska översvämningensrisken. Fyllnadsmassorna kan läggas i tidigare omnämnda svackor för att minska problemet med stående vatten.

Gödselhantering

Den kletgödsel/fastgödsel som uppkommer i nuvarande produktion har en torrsubstanshalt på ca 40 %. Vid omläggning till frigående höns bedöms gödseln även utan torkning hålla en ts-halt mellan 40-50%. Med befintligt antal hönsplatser blir gödselmängden 1 558 m³ per år. Efter första utökningen, steg 1, beräknas gödselmängden uppgå till 2 146 m³ per år, vid steg 2 till 4 406 m³ och vid full utbyggnad, steg 3, till 4 765 m³.

Behov av lagringskapacitet för 10 månader enligt beräkningar i Stank in Mind/Cofoten blir för de olika stegen:

	Nuvarande	Steg 1	Steg 2	Steg 3
Totalt antal höns	41 372 st	57 000 st	117 000 st	149 000 st
Lagringsbehov	1 298 m ³	1 789 m ³	3 671 m ³	3 971 m ³

Befintlig lagringskapacitet medger lagring av 1 350 m³ fastgödsel i gödselhus och 700 m³ i gödselbrunn för flytgödsel. Gödselbrunnen används normalt inte utan är ett nödlager för oförutsedda händelser som t ex sent vårbruk. Ett nytt gödselhus med en lagringskapacitet om 2 350 m³ kommer att uppföras i samband med utökningen. Total lagringskapacitet i gödselhus kommer därefter att uppgå till 3 700 m³. En stor mängd av gödseln lämnar gården med kontrakt vid några tillfällen under året, vilket innebär att den totala lagringsvolymen aldrig utnyttjas. Gödseln kan också säljas via gödselmedlaren Ekonatur i Sverige AB kontinuerligt under året, men då till ett lägre pris.

Egen brukad areal uppgår till 190 ha och spridningskontrakt finns på ytterligare 103 ha. Eftersom det krävs spridningskontrakt redan med nuvarande produktion kommer all tillkommande gödsel att lämna gården.

Uträknat behov av spridningsareal, beräknat för värphöns på golv, uppgår till:

Idag	Steg 1	Steg 2	Steg 3
245 ha	389 ha	798 ha	884 ha

Företaget har kontrakterat upp tillkommande gödsel via Ekonatur. Avtal finns idag på 200 ton gödsel per år, motsvarande 72 ha spridningsareal. Ekonatur åtar sig att förmedla gödsel från tillkommande utbyggnation. Det är svårt med mer fasta kontrakt än så för flera år fram i tiden, när man inte med säkerhet vet att den gödselmängden kommer att produceras. Spridningsareal är en lagstadgad förutsättning för att kunna utöka djurhållningen, varför det är självklart att kontrakt eller spridningsavtal kommer att ordnas innan dess att de olika utbyggnadsstegen tas i bruk.

2015-05-19

551-8758-14

1380-91-012

En växtnäringsbalans är uträknad som ett genomsnitt av de två senaste årens produktion. Det ger ett mer representativt värde eftersom beläggningen i stallen är 70-80 veckor och dessa därpå står tomma i 3-4 veckor, vilket får till följd att beläggningsgraden mellan olika år kan variera. Den genomsnittligt beräknade växtnäringsbalansen ger ett överskott av 25,5 ton kväve och 0,8 ton fosfor. Det motsvarar ett överskott på 34 kg N och 9 kg P per ton ägg. I nuvarande produktion uppgår kväveförlusten i stall och under lagring till cirka 5 500 kg. En växtnäringsbalans för fullt utökad produktion ger ett överskott av kväve på 41 ton och 0,8 ton fosfor. Kväveöverskottet kommer att öka beroende på förluster i stallet. Steg 3 med unghönsproduktion kommer inte att ha samma överskott per hönsplats som värphönsen. Fosforbalansen på gårdsnivå kommer inte att öka eftersom allt gödselöverskott hamnar i stallgödseln och lämnar gården till kontrakterad spridningsareal.

Den utökade djurproduktionen kommer inte nämnvärt att påverka växtodlingen. Skåbacka Lantbruks AB har sedan tidigare gjort åtgärder för att minska växtnäringsläckaget genom att t ex anlägga skyddszoner intill vattendrag, sprida gödsel med precisionsteknik och anpassa gödselgivorna. Tillkommande gödsel kommer att säljas som en handelsvara via Ekonatur och Skåbacka Lantbruks AB har ingen vetskap om vem som kommer att köpa gödseln, men rimligen blir gödseln för dyr att köpa om något behov av att gödsla med fosfor inte finns. Utöver den gödsel som förmedlas har Skåbacka Lantbruks AB spridningsareal i närområdet på Bårarps Gård AB. Bårarps Gård har markerat sin mark och alla skiften ligger under P-AL klass V utom ett där ett par av provtagningpunkterna ligger precis över gränsen.

Utsläpp till luft

Ammoniak – i stallet och under lagring

Avgång av ammoniak från äggproduktion är svår att uppskatta då inga svenska undersökningar finns kring detta för nya inredningssystem. Enligt referensdokument om bästa tillgängliga teknik (BREF-dokument) vid intensiv uppfödning av fjäderfä från 2003 bedöms ammoniakavgången uppgå till 0,035 kg/hönsplats och år från inredda burar med utgödsling två gånger i veckan. Genom att torka gödseln till en ts-halt som överstiger 50 % kan ammoniakavgången reduceras maximalt ytterligare 50 %. I en torr gödsel avtar den mikrobiella aktiviteten vilket innebär att emissionen av ammoniak sjunker. Torkningsproceduren är dock väldigt energikrävande varför företaget tittar på andra lösningar inför om- och nybyggnad. I de frigående systemen är gödselbanden så pass breda att gödseln snabbt torkar upp. Genom att bygga om ventilationen så att luften sveper ut mot ytterväggarna ner mot golvet blir gödseln snabbt torr. Ströbädden på golvet kommer att hållas relativt tunn för att undvika golvvägg vilket också medför att gödseln lättare hålls torr. Utgödsling av golvströet sker med skrapor eller med en transportabel gödselelevator.

Ammoniakavgång från frigående höns brukar vara något högre än från burhöns. Fördelen med det valda frigående systemet är att det mesta av gödseln hamnar på gödselmatador och att utgödsling sker två gånger i veckan. Gödselns upphållstid i stallet har stor påverkan på den totala ammoniakemissionen.

2015-05-19

551-8758-14

1380-91-012

Enligt uträkningar i Stank in Mind/Cofoten är kväveförlusten i stallet vid nuvarande djurantal 8 779 kg och 3 261 kg vid lagring på gödselplatta med tak. Stallbalansberäkningen gav ett överskott på 0,62 kg kväve per hönsplats. Om det kväve som finns i gödseln enligt medelvärde för stallgödselmängd och näringsinnehåll dras ifrån, uppgår den totala kväveförlusten från stall och lagring till 0,13 kg kväve vilket är betydligt lägre än beräkningsprogrammets 0,29 kg kväve per hönsplats. Skåbacka Lantbruks AB:s egna siffror ger en ammoniakavgång på totalt cirka 5 400 kg för befintlig produktion. Vid fullt utbyggd äggproduktion skulle avgången av ammoniak uppgå till 15 120 kg för värphönsen och ytterligare 1 280 kg kväve för unghönsuppfödningen.

Ett gödselhus med väggar runt om bör reducera förlusterna ytterligare.

Ammoniak -vid spridning

Gödseln som lämnas på kontrakt antas bredspridas och brukas ned inom fyra timmar på samma sätt som Skåbacka Lantbruks AB gör. Enligt uträkningar i Stank in Mind/Cofoten medför detta en spridningsförlust på 2 869 kg kväve idag och 9 115 kg kväve efter full utbyggnad. Mängden förluster på egen mark uppgår till ca 860 kg kväve per år.

Total ammoniakavgång

	Nu (kg N)	Steg 1 (kg N)	Steg 2 (kg N)	Steg 3 (kg N)	Kommentar
I stall och under lagring	5 380	7 410	15 210	16 490	Enligt stallbalans
Under spridning	2 869	3 953	8 115	9 115	Enligt Stank in Mind/Cofoten
TOTALT	8 249	11 363	23 325	25 605	

Koldioxid, metan och lustgas

Cirka 25 m³ diesel förbrukas per år både vid nuvarande produktion och efter utökning. För varje liter diesel förväntas 2,54 kg CO₂ avgå vilket totalt ger en koldioxidförbrukning på 63 500 kg. Om unghönsstallet byggs, steg 3, kommer det antagligen att värmas upp med något biobränsle.

Fjäderfän antas inte avge metan under fodersmältning, men däremot antas cirka 0,02 kg metan avgå per höna och år från den uppkomna gödseln. Vid nuvarande produktion avgår 828 kg CO₂ och vid full utökning 2 980 kg CO₂.

Lustgas bildas genom kväveomsättningen av gödsel i jordbruksmark, framförallt i denitrifikationsprocessen. Med hjälp av emissionsfaktorer kan kväveomsättningen från djurens gödsel beräknas. Hur mycket av detta kväve som ombildas till lustgas beror på hur gödseln hanteras. Vid hantering av gödseln i fast form (djupströ) kan en emission av 20 g lustgas per kg kväve erhållas. Från ett flygödselsystem antas dock emissionen av lustgas endast vara 1 g per kg kväve i stallgödseln. Avgången av lustgas från flytgödsel antas uppgå till cirka 15 g per kg kväve. För nuvarande produktion innebär det totalt 376 kg lustgas och för full utbyggnad 1 170 kg lustgas. Genom att inte lägga

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

stallgödsel i låglänta partier och genom att arbeta för en god markstruktur, kan avgången av lustgas vid gödselspridning minska.

Utsläpp till vatten

Eftersom all tillkommande gödsel kommer att lämna gården, påverkas inte den egna åkerarealens utlakning av den utökade mängden gödsel. Utlakningen beräknas till cirka 35 kg kväve och 0,4 kg fosfor per hektar. För att minska utsläppen till vatten är gödselgivorna behovsanpassade och för vissa grödor används precisionsgödsling för att även kunna ta hänsyn till variation i fält. Två svackor på Skåningagård och ett skifte vid Skintan utgör störst risk för ytavrinning. I svackorna läggs det ingen stallgödsel och in till Skintan har en skyddszon anlagts.

Bolaget vårplöjer på de marker där det är möjligt och försöker att bearbeta så lite som möjligt på den tyngsta jorden. Fånggröda sås in på vändtegar samt på skiftet runt sockerbetorna, vilket innebär att hela det skifte där sockerbetor odlas räknas som grön mark. Markerna har ett visst dräneringsbehov och planer finns på att underhålla dräneringen och genomföra en eventuell kompletterande dränering. Först när detta är genomfört är det aktuellt att strukturkalka den tyngsta jorden, vilket kan vara en strukturförbättrande åtgärd på längre sikt. Bolaget ser till att ha en varierad växtföljd för att kunna bibehålla och förbättra markstrukturen. Åkerbönor och höstraps odlas idag där det tidigare odlats klöverfrö. Även en hel del höstsäd odlas, vilket är positivt ur markstruktursynpunkt eftersom marken oftast är torrare på hösten. Höstsäd har en starkare rotutveckling än vårsäd.

Tvättvattnet från stallarna leds till två olika spolvattenbrunnar. Vid utökning kommer ytterligare en spolvattenbrunn att byggas. Föroreningsgraden i vattnet är mycket låg eftersom vattenmängden är stor. Vattnet sprids på egen åkermark. Bostadshuset har egen avloppsanläggning med damm för kväverening. Dagvatten från gårdsplanen går till dräneringssystemet som rinner ut till en mägerhåla på grannfastigheten. Mägerhålan fungerar som en utjämningsdamm. Brukad areal ligger inte inom vattenskyddsområde.

Lukt

De huvudsakliga luktkällorna är gödselhantering och ventilation. Eftersom det blir mindre gas- och luktagång ju oftare utgödsling sker, har Skåbacka Lantbruks AB valt att gödsla ut stallarna två gånger i veckan. Även gödsel som ligger på golvet kommer att föras bort vid utgödsling tack vare ett system som lyfter gödseln upp till gödselbanden vid utgödsling. Ströbädden bör hållas så torr som möjligt.

Gödseln förvaras i hus med väggar och tak vilket minskar lukten. En trädbevuxen kulle ligger mellan hönsstallarna och närmsta granne som bor norr om anläggningen. Den förhärskande vindriktningen är västlig-sydvästlig. Hänsyn till de närboende tas genom att gödselspridning i möjligaste mån inte utförs under helger. Eftersom gödseln även kan lukta vid utlastning, när den hämtas av kontraktsmottagare, kommer det arbetet att utföras så effektivt och snabbt som möjligt. Även ventilationen kan orsaka lukt, framförallt vid fuktigt väder och lågtryck.

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012**Buller och transporter**

Buller uppstår främst från transporter, foderleverans och klimatanläggning. Bullernivån är som högst under den period av året som spannmålstorken används. Ventilationsfläktarna har bullerdämpats. Både fläktar och tork har vänts från närmsta granne för att orsaka så lite störning som möjligt.

Produktionen medför transporter både inom djurhållningen och växtodlingen. En stor del av den egna spannmålen används till eget foder, vilket innebär att den mängden inte lämnar gården. Antalet transporter har räknats fram genom att den totala mängden delats med 30 ton. Hämtningsfrekvenserna påverkas inte av utökningen utan kommer att fortsätta ske två gånger i veckan. Vid nuvarande produktion transporteras 3 235 ton uppdelat på 186 stycken transporter per år. Vid full utbyggnad beräknas antalet transporter uppgå till 341 stycken per år, med en sammanlagd mängd av 9 270 ton. Transporterna sker under dagtid och mer frekvent under den växtodlingsintensiva perioden av året. Företaget har arrendemark upp till 6 km bort. De flesta lastbilstranporterna går på vägen öster om anläggningen i riktning mot Getinge och E6:an.

Energiförbrukning

Ingen uppvärmning sker av stallarna förutom den allra första tiden efter att hönorna satts in. Det förväntas därför ingen ökning av eldningsolja efter den planerade utbyggnaden. Belysningen i stallarna har nyligen bytts ut för att minska energiförbrukningen. Verksamhetens elförbrukning uppgår vid nuvarande drift till cirka 200 000 kWh/år. När utbyggnaden av värphönsproduktionen genomförts fullt ut, dvs steg 2, antas förbrukningen uppgå till cirka 500 000 kWh/år. Bolaget planerar att sätta in system med undertrycksventilation med stegfläktar i hönsstallarna. Det är ett system som dels ger torr ströbädd och dels spar energi. Takbelysningen utgörs av lysrör eftersom det är det ljusspektrat som hönsen behöver. Vid foderautomater och vattennipplar används LED-belysning.

Unghönsuppfödningen, steg 3, kommer att öka energibehovet då den produktionen kräver tillskottsvärme. Det energibehovet skulle kunna motivera investering i panna med förnyelsebar energi, som även kan tillgodose spannmålstorken. Dieselförbrukningen ligger idag på cirka 20 m³ årligen och påverkas inte nämnvärt av utökningen eftersom den är kopplad till växtodlingen. Ungefär 5 m³ eldningsolja åtgår årligen till spannmålstorken. Den blötaste spannmålen kan förvaras i Tunetank (glasfibertank för syrefri lagring) vilket minskar mängden torkningsenergi. Ingen energikartläggning är utförd.

Kemikalie- och avfallshantering

Anticimex utför den sanering som sker i stallarna mellan hönsomgångarna. Stallarna tvättas först med hetvatten och därefter används 2 liter GK Desinfektion per 1 000 m³ stallvolym. Total användning uppgår till 17,4 liter per omgång, vilket innebär cirka 13 liter per år.

Thommy Johansson har behörighet att sprida bekämpningsmedel klass 1L och 2L. Oberoende rådgivare anlitas för hjälp med att behövsanpassa preparatval och doser utifrån årsmånen vad avser ogrässtryck och förekomst av insekter och svamp. De produkter som är minst farliga för miljön väljs. Utöver bekämpningsmedel så uppkommer årligen cirka

2015-05-19

551-8758-14

1380-91-012

50 liter spillolja som fylls på oljefat som Ragnsells hämtar tillsammans med oljefilter. Per år förbrukas ungefär 20 m³ diesel. Mängden eldningsolja varierar, beroende på väderförhållandena vid tröskning, men ligger runt 5 m³.

Bekämpningsmedel och andra kemikalier förvaras i låst utrymme med tröskel i stall B. Växtskyddssprutan rengörs och fylls på betongplatta intill gödselbrunn på Risabacka 1:3 där det också finns en invallad dieseltank på 3 m³. På fastigheten Rävinge 9:1 finns en invallad oljecistern om 10 m³ och en tank om 5 m³ för eldningsolja placerad in till spannmålstorken.

Svensk Lantbrukstjänst hämtar idag cirka 2 ton kadaver årligen. Fullt utbyggt beräknas mängden kadaver öka till cirka 7 ton per år.

INKOMNA YTTRANDEN

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun tillstyrker Skåbacka Lantbruks AB:s ansökan om utökning av befintlig verksamhet på Rävinge 9:1 samt Risabacka 1:3, men avstyrker bolagets yrkande om att undantas från kravet på statusrapport enligt industriutsläppsförordningen (2013:250).

Nämnden anser att tillståndet bör förenas med följande villkor:

- Innan utökning av djurhållningen ska förändringar av kontrakt för spridningsareal för gödsel godkännas av tillsynsmyndigheten.
- Vid lagring av gödsel i flytgödselbrunn ska brunnen vara försedd med fast eller flytande tak.
- Om det årliga energibehovet för uppvärmning av stallbyggnader ökar gentemot dagens behov så ska uppvärmning ske med förnyelsebara bränslen.

Skåbacka Lantbruks AB har lämnat följande bemötande av nämndens yttrande:

Statusrapport

Bolaget har i ansökan redogjort för statusrapportens första tre steg vad gäller ammoniakemissioner som är det största utsläppet från verksamheten samt redogjort för de kemikalier som används. Efter det tredje steget har bedömningen gjorts att det inte är relevant att fortsätta utredningen eftersom nästa steg är att ta markprover samt prover på grundvattnet. Utsläppets karaktär gör att det inte går att ta ett rättvist prov. Kväveinnehållet i mark varierar över tid. Det är även svårt att särskilja om en eventuell förorening i grundvattnet kommer från den egna gården eller från någon annan djurgård i närheten. Bolagets växtodling skiljer sig inte från andra växtodlingsföretag och kraven är de samma eller hårdare vad gäller spridning av stallgödsel och användning av bekämpningsmedel. Statusrapport har därmed lämnats in i enlighet med kravet i industriutsläppsförordningen.

2015-05-19

551-8758-14

1380-91-012

Lagring av gödsel i flytgödselbrunn

Lagring av stallgödsel i flytgödselbrunn är en nödlösning som bara används i de fall gödsel inte kunnat levereras till gödselmottagare i tid. Lagring i brunnen kan endast komma att ske under en kortare period innan spridning och täckningen bör därför kunna lösas på annat sätt t ex med ett tjockt lager halm.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING**Miljökonsekvensbeskrivningen**

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att sökanden har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Lokalisering och tillåtlighetLokalisering med hänsyn till omgivande bebyggelse

För verksamheten ska enligt 2 kap. 6 § första stycket MB väljas en sådan plats att ändamålet uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt tredje stycket får tillstånd inte meddelas i strid med gällande detaljplan eller områdesbestämmelser. Bolaget bedriver sin verksamhet i utpräglad lantbruksmiljö och utom detaljplanlagt område. Det finns 3 bostadsfastigheter inom 500 meter från anläggningen. Den närmaste bostaden som sökanden inte själv förfogar över ligger ca 150 meter från gården.

Med olägenhet för människors hälsa enligt 9 kap. 3 § MB avses en störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. Enligt rättspraxis omfattas även sådana störningar, som utan att vara direkt hälsoskadliga, påverkar människors psykiska välbefinnande. Som exempel kan nämnas störande lukt, flugor och buller. Undantaget för helt tillfälliga störningar omfattar inte sådana olägenheter som har viss varaktighet och som återkommer vid flera tillfällen, om än inte med någon regelbundenhet. Hänsyn ska enligt motiven inte tas till ekonomiska eller tekniska avvägningar när det gäller att avgöra vad som kan innebära olägenhet för människors hälsa.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att störningsradien ökar med storleken på djurhållningen och att den planerade djurhållningen är av sådan omfattning att störande lukt kan uppkomma vid speciella väder- och vindförhållanden. Miljöprövningsdelegationen anser att den föreslagna lokaliseringen av det nya värphönsstallet, steg 2, samt de olika förslagen på placering av unghönsstall, steg 3, kan accepteras med avseende på avståndet till bostäder om särskilda krav på skyddsåtgärder ställs på utgödsling, lagring och transport av gödsel.

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

Gödselhantering

Utgödsling av stallarna sker två gånger i veckan med breda gödselband och gödseln kommer efter övergång från trivselbur till system för frigående höns att vara torrare. Den allra största delen av stallgödseln kommer att lagras i gödselhus med tak och väggar. Stallgödseln kommer att lagras i gödselhus. En gödselbrunn finns också att ta till vid behov. Lagringsbehovet för fastgödseln, för att medge minst 10 månaders lagring, har beräknats till 3 971 m³ vid full utökning. För att få tillräcklig lagringskapacitet kommer ett gödselhus att byggas på fastigheten Rävinge 9:1.

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den planerade lagringskapaciteten är tillräcklig för den ansökta djurhållningen.

Bolaget har beräknat behovet av spridningsareal enligt schablon i Jordbruksverkets föreskrifter (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket. Den beräknade spridningsarealen kommer att uppgå till 884 ha vid maximalt utnyttjande av anläggningen. Den tillgängliga spridningsarealen uppgår för närvarande till 293 ha egen och kontrakterad mark. Därtill förmedlas ytterligare gödsel, motvarande 72 ha, via gödsel förmedlare. Skåbacka Lantbruks AB har en överenskommelse med gödsel förmedlaren Ekonatur att denne ska ta emot den tillkommande gödseln vid utbyggnad. Markkartering finns för all egen areal och i genomsnitt ligger marken i P-AL klass IV och endast vissa delar av skiften utgörs av PAL klass V. Vid gödselspridning används teknik för att styra givorna utifrån markkartan. Förändringar gällande den egna spridningsarealen bör godkännas av tillsynsmyndigheten.

Kulturmiljö

Föreslagna byggnationer och verksamhet bedöms av miljöprövningsdelegationen inte ha någon avgörande negativ inverkan på omgivande natur- och kulturmiljö, under förutsättning att verksamheten bedrivs enligt vad som angetts i ansökningshandlingarna, samt enligt tillståndsvillkoren och vad som i övrigt framgår av detta beslut.

Miljömål

Av de nationella miljömålen kommer verksamheten främst att påverka miljömålen "Ingen övergödning" och "Begränsad klimatpåverkan". Till viss del påverkas även miljömålen "Bara naturlig försurning", "Frisk luft", "Giffri miljö" och "Ett rikt odlingslandskap".

Verksamheten bedrivs i ett område som är klassificerat som känsligt område enligt Jordbruksverkets föreskrifter (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket, vilket innebär att det är särskilt angeläget att minska växtnäringstillförseln till yt- och grundvatten. Vid gödsling måste försiktighetsåtgärder vidtas som minimerar risk av läckage av näringsämnen till vattendrag. Den ökade mängden producerad gödsel kommer att lämnas till gödsel förmedlare. Det är viktigt att gödseln även sedan den lämnat gården hanteras på ett sätt som minimerar risken för ökade näringsförluster av kväve och fosfor.

Djurproduktion medför ammoniakemissioner som kommer att öka när antalet djur ökar. Det är viktigt att verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att foderutnyttjandet är högt, spillet minimeras och stallgödseln hanteras, lagras och sprids på ett sådant sätt att

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

onödig ammoniakavgång kan undvikas. Skåbacka Lantbruks AB planerar att sätta in undertrycksventilation med stegfläktar i stallarna. Bolaget gödslar ut två gånger i veckan och förvarar gödseln i hus med tak och väggar.

Ökade transporter och tillsatsvärme till unghönsstall innebär ökade utsläpp av koldioxid. Bolaget bör utnyttja förnyelsebar energi för uppvärmning av stallar istället för att använda fossila bränslen.

Förutsatt att verksamheten inriktas mot att så långt möjligt minska växtnäringsförlusterna från stallgödselhanteringen, anser miljöprövningsdelegationen att verksamheten inte motverkar en utveckling mot miljömålen.

Miljö kvalitetsnormer

Fastigheterna tillhör vattendistrikt Västerhavet och ligger inom Skintans avrinningsområde. En del av spridningsarealen tillhör Suseåns avrinningsområde. Vattenförekomsterna har enligt vattenmyndighetens klassificering måttlig ekologisk status med avseende på näringsämnen. En förutsättning för utökning av djurhållningen på Rävinge 9:1 och Risabacka 1:3 är att tillförseln av växtnäring inte försämrar vattenrecipientens status. Miljöprövningsdelegationen anser därför att det i vissa avseenden är motiverat med längre gående hänsyn än de minimikrav som gäller för alla jordbruksföretag enligt förordningen (1998:915) och föreskrifterna (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket.

Kunskapskravet

Eftersom de båda verksamhetsutövarna har lång erfarenhet av att bedriva djurproduktion samt är lantbruksutbildade och anlitar rådgivning vid behov, får bolaget anses ha tillgång till tillräckliga kunskaper för att driva verksamheten i överensstämmelse med hänsynsreglerna i 2 kap. MB.

Motivering av villkor

Buller

Buller från verksamheter ger negativa effekter som t ex att det kan vara svårt att vila och sova. Ljud kan inte frångopplas vid sömn, vilket kan leda till trötthet och nedstämdhet. Till de negativa effekterna hör även stress samt minskad koncentrations- och inlärningsförmåga. Det är därför nödvändigt att minimera ljudet från verksamheten. Villkor för bullret och kontrollen av detta ska därför fastställas enligt rättspraxis.

Transporter av foder och gödsel till och från anläggningen bör i huvudsak utföras under dagtid.

Gödselhantering

Spill av gödsel kan innebära att det uppstår en påverkan på miljön eller människors hälsa och bör därför undvikas. En tätare utgödsling minskar avgivningen av ammoniak till luften. Längre utgödslingsintervall än två gånger per vecka riskerar att ge en ökad ammoniakavgång och är därför olämpligt.

Kvävet i fjäderfägödseln kan lätt omvandlas till ammoniak och betydande kväveförluster riskerar då att ske genom ammoniakavgång till luft, vilket genom nedfall på mark

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

och i vatten bidrar till övergödning. Ammoniakavgången påverkas bl a av torrsubstanshalten (ts-halten) i den lagrade gödseln. En åtgärd för att minska utsläpp av ammoniak är att lagra fjäderfågödseln i hus med tak och väggar runt om. Vid förvaring av gödsel i lagringsbrunn ska brunnen vara försedd med ett flytande eller fast tak eftersom en sådan täckning ger väsentligt lägre avgång av ammoniak än från ett sväntäcke som därför inte kan bedömas ge samma miljönytta.

Gödselanalys

För att hushålla med växtnäringsämnen och minska risken för övergödning är det lämpligt att innehållet av växtnäring i stallgödseln undersöks. Eftersom gödseln som uppstår i verksamheten även kommer att spridas av andra verksamhetsutövare är det viktigt att resultaten av undersökningarna förmedlas till dessa mottagare av gödsel. Det ger förutsättningar för att optimera växtnäringen till aktuella grödor och minska risken för läckage till vattendrag på de marker som tar emot gödsel från Skåbacka Lantbruks AB.

Markkartering och stallbalansberäkning

Gödslingen bör anpassas efter jordens näringsinnehåll och grödans fosforbehov och det är därför viktigt att analysera växtnäringsinnehåll och kalktillståndet i jorden. Med stallbalans avses en balans som upprättas mellan tillförsel och bortförsel av växtnäringsämnen. Den är ett värdefullt verktyg vid analys av anläggningens växtnäringsushållning som bör användas.

Spridningsareal

Behovet av spridningsareal för det sökta antalet djurplatser uppgår enligt Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) till 884 ha vid fullt utnyttjat tillstånd. Miljöprövningsdelegationen anser att den areal som finns att tillgå, dels via Skåbacka Lantbruks AB egen växtodling och dels genom avtal med Ekonatur, bör säkerställa att spridningen av gödseln sker på ett ur miljösynpunkt betryggande sätt.

Det är mottagarens ansvar att spridningen av gödseln sker enligt de föreskrifter som gäller för stallgödsel, men bolaget bör försäkra sig om att mottagaren av gödsel har avsättning för gödseln samt har upprättat en växtodlingsplan. För att säkerställa att gödselspridningen även fortsättningsvis sker på miljömässigt lämpliga arealer bör förändringar av egna spridningsarealer godkännas av tillsynsmyndigheten. Vid prövning av spridningsarealerna för gödsel ska miljö kvalitetsnormerna för vatten beaktas.

Spridning på mark med höga fosfortal

Enligt Jordbruksverkets rapport Riktlinjer för gödsling och kalkning 2014, Jordbruksinformation 11:2013, krävs i de två högsta fosforklasserna ingen fosforgödsling för att täcka fosforbehovet för spannmål och oljeväxter. Jordbruksverket anger i riktlinjerna vidare att högt fosforinnehåll i marken medför en större miljörisk och framhåller följande: "Högre fosforklass än PAL-klass III-IVA kan heller inte motiveras vare sig ekonomiskt eller med tanke på att fosfor är en ändlig naturresurs som vi bör hushålla väl med." I Jordbruksverkets utredning Jordbruket och vattenkvaliteten (2012:22) anges också anpassning av fosforgödslingen till norm som en åtgärd för att minska fosforförluster till vatten. Miljöprövningsdelegationen anser mot denna bakgrund att fosfortillförseln bör begränsas utöver vad som anges i föreskrifterna om miljöhänsyn i jordbru-

2015-05-19

551-8758-14
1380-91-012

ket, som medger en årlig tillförsel av högst 22 kg fosfor per hektar oavsett markens innehåll av lättlösligt fosfor.

Begränsningar vid spridning av stallgödsel

För att säkerställa att stallgödselspridningen inte riskerar att orsaka förorening av vattendrag bör skyddsavstånd tillämpas och en bevuxen, spridningsfri zon etableras längs vattendraget. Spridning av gödsel sker i ett avrinningsområde med måttlig ekologisk status med avseende på växtnäring vilket motiverar särskilda försiktighetsmått avseende tidpunkt för spridning av stallgödsel och när vall bör brytas.

Kemiska produkter och farligt avfall

Utsläpp till mark och vatten av t ex diesel eller bekämpningsmedel kan medföra allvarliga konsekvenser för flora och fauna samt människors hälsa. Hantering, förvaring och krav på invallning bör därför regleras i villkor.

Energi

Vid uppfödning av unghöns behöver extra värme tillföras stallet, vilket bör ske med förnyelsebar energi.

Information till gödselmottagare

För att möjliggöra en minskad påverkan på miljön, främst vatten, från verksamheter som använder stallgödsel från anläggningen, bör mottagare av gödsel få ta del av relevanta villkor och dess motiveringar i detta beslut. Verksamhetsutövare som lagrar och sprider stallgödsel har dock ett eget ansvar att följa de föreskrifter om lagring och spridning som gäller, försiktighetsmått för den egna verksamheten, vad deras egenkontroll visar avseende påverkan på recipient samt vad tillsynsmyndigheten beslutar för deras verksamheter. Informationskravet innebär således enbart en skyldighet att upplysa gödselmottagaren om de villkor som rör gödselhanteringen i detta beslut.

Verkställighetsförordnande

Sökanden har begärt verkställighetsförordnande. Miljöprövningsdelegationen får med stöd av 22 kap. 28 § MB förordna att tillståndet får tas i anspråk även om det inte vunnit laga kraft. Eftersom det är fråga om en delvis befintlig verksamhet och några invändningar mot verksamhetens tillåtlighet inte framförts i ärendet, anser miljöprövningsdelegationen att verkställighetsförordnande kan medges.

Delegation till tillsynsmyndigheten

Ytterligare villkor av mindre betydelse angående gödselhantering och ammoniakutsläpp bör få beslutas av Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun. Villkoren kan t ex handla om teknik för hantering av gödsel i stallar och vid lagring och spridning.

Statusrapport

En statusrapport tas fram i ett stegvis förfarande och bolaget har utrett steg 1-3. Miljöprövningsdelegationen bedömer att den utredning som gjorts visar att risken är liten för att verksamheten medför föroreningsskada inom det område där den avses bedrivas

2015-05-19

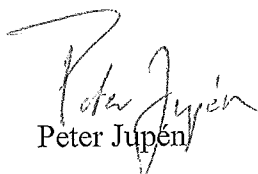
551-8758-14
1380-91-012

och att det därför inte krävs någon statusrapport enligt 1 kap. 23 § andra stycket industriutsläppsförordningen (2013:250).

Sammanfattning

Genom de åtaganden som sökanden gjort och de försiktighetsmått som föreskrivs i villkoren till detta beslut finner miljöprövningsdelegationen att hinder inte föreligger enligt miljöbalkens hänsyns- och tillåtlighetsregler mot att meddela sökanden tillstånd till den verksamhet som avses bedrivas.

Beslut i detta ärende har fattats i Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation av chefsjurist Peter Jupén, ordförande och miljövarddirektör Henrik Frindberg, miljösekreterare. Miljöhandläggare Solveig Ahlbin Berg har varit föredragande, men inte deltagit i beslutet.

Peter Jupén

Henrik Frindberg

Solveig Ahlbin Berg

Kopia

Naturvårdsverket

Jordbruksverket

Havs- och vattenmyndigheten

Aktförvararen Miljö- och hälsoskyddskontoret i Halmstads kommun

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Halmstads kommun

Växa Sverige, Anna Aurell. Box 254, 311 23 Falkenberg

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.